

Läheisen opas

Vantaan vankila

Taru Kontiomaa

31.3.2024

Sisällys

Vantaan vankila	2
Tutkintavankeus.....	3
Rikosprosessin eteneminen.....	4
Yhteydenpito vankilaan.....	6
Puhelimen käyttö.....	6
Tavaroiden toimittaminen vankilaan	6
Kirje- ja sähköpostilähetykset	7
Tapaamiset.....	7
Valvottu tapaaminen.....	9
Valvottu lapsitapaaminen	10
Valvoton tapaaminen.....	11
Yhteydenpito videoyhteyden (Skype) välityksellä	13
Rahankäyttö.....	13
Terveystenhoito	14
Ruokahuolto ja laitosmyymälä	15
Kirjasto.....	15
Hengellinen toiminta	16
Työtoiminta	16
Ohjelmatyö ja vapaa-aika	17
Antiriippuvuudet (AR)	18
Rikosseuraamuslaitoksen motivoivat keskustelut (RMK)	19
Lapset Puheeksi.....	19
Suuttumuksen hallinta (SuHa).....	19
Mielekäs Päivä	20
Uusi Suunta.....	20
Predov	20
Perhe siviilissä.....	21
Kannattaako lapsille kertoa vanhemman vankeudesta?.....	22

Saate

Olet lukemassa läheisen opasta, joka on suunnattu Vantaan vankilassa tutkintavankeutta suorittavan läheisille. Läheisen vangitseminen koskettaa lähes poikkeuksetta laajaa joukkoa vangitun lähipiirissä. Vangitseminen voi tulla täytenä yllätyksenä ja aiheuttaa kriisin sekä huolta ja epätietoisuutta perheessä.

Tutkintavankeuden alkuvaiheeseen liittyy paljon käytännön kysymyksiä, eikä yhteydenpito läheiseen ole aina helppoa. Toivomme, että opas antaa vastauksia vankilakäytäntöjä koskeviin kysymyksiin ja helpottaa kuormittavuutta uudessa elämäntilanteessa.

KUVA 1. Vantaan vankila

Vantaan vankila

Vantaan vankila on Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella sijaitseva tutkintavankila, jonka perustehtävänä on tutkintavankeuden toimeenpano ja vankikuljetus Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella.

Vankilassa on 185 vankipaikkaa ja sinne sijoitetaan alioikeuden eli kärjäoikeuden päätöksellä. Lainvoimaisen tuomion saatuaan vanki siirtyy arviointikeskukseen sijoitettavaksi ja siitä edelleen johonkin toiseen laitokseen suorittamaan tuomiotaan.

Vantaan vankila on profiloitunut toimintansa erityisesti tutkintavankien muutosmotivaation herättämiseen, päihteidenkäytön vähentämiseen sekä vankeuteen valmentamiseen.

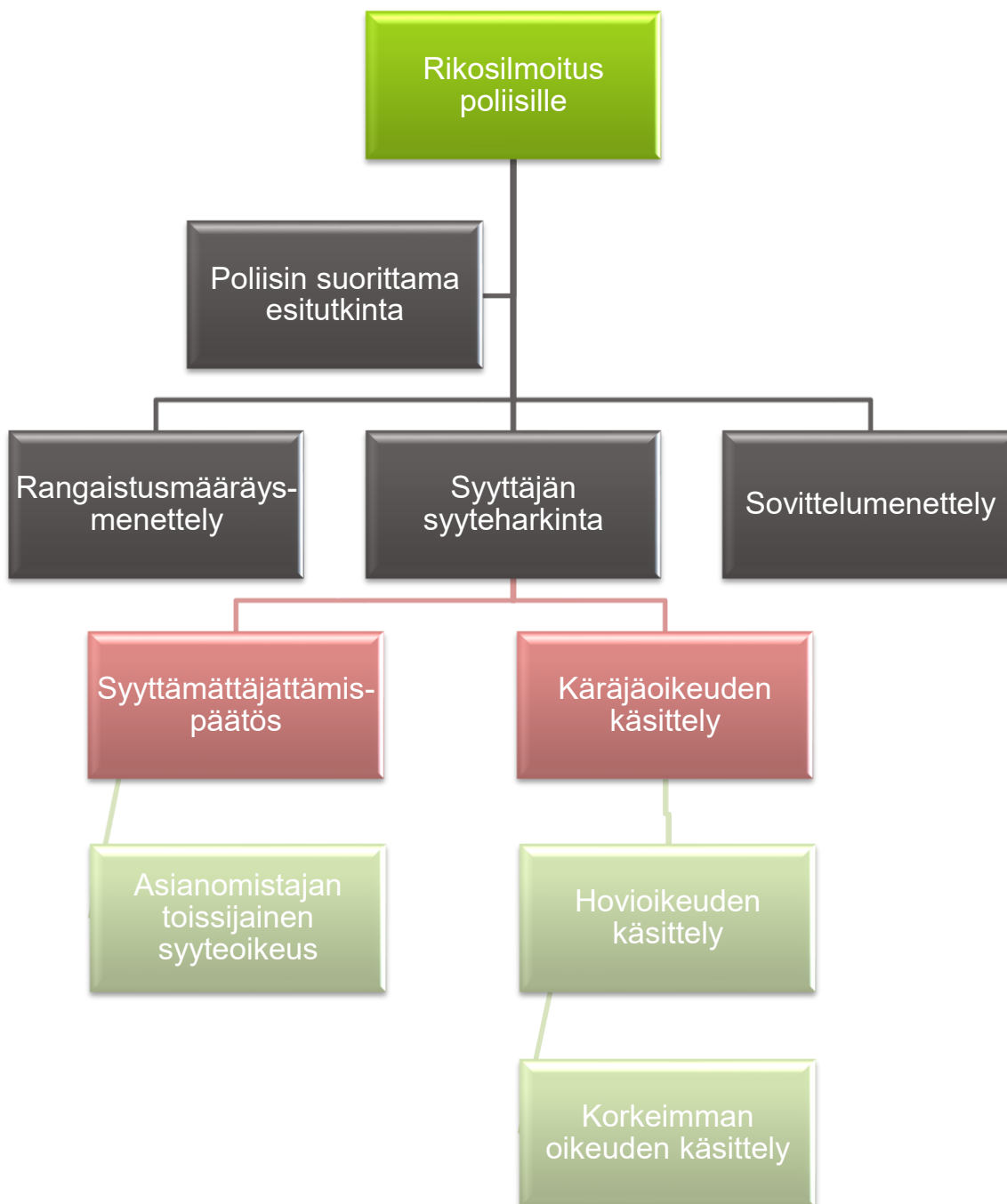
Tutkintavankeus

Tutkintavankeus ei ole rangaistus, vaan esitutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana toteutettava pakkokeino. Tutkintavankeudella turvataan rikoksen esitutkinta, tuomioistuinkäsittely ja rangaistuksen täytäntöönpano sekä estetään rikollisen toiminnan jatkaminen. Rikoksesta epäillyn vangitsemisesta päättää tuomioistuin.

Tutkintavankeus päättyy, jos tuomioistuin, syyttäjä tai poliisi tai muu pidättämiseen oikeutettu virkamies vapauttaa tutkintavangin. Tutkintavankeus päättyy viimeistään, kun kärjäoikeuden tuomio tulee lainvoimaiseksi tai kun hovioikeuden tuomio annetaan.

Tutkintavangeilla on osittain erilaiset oikeudet ja velvollisuudet kuin vankeusvangeilla. Esimerkiksi tutkintavangin yhteydenpitoa voidaan rajoittaa pakkokeinolaissa säädetyillä edellytyksillä. Yhteydenpitorajoitus voi sisältää rajoituksia kirjeenvaihtoon, puhelimen käyttöön, tapaamisiin tai muihin yhteyksiin vankilan ulkopuolelle tai yhdessäoloon. Tutkintavankeuteen liittyvästä yhteydenpidon rajoittamisesta ja sen voimassaolon jatkamisesta päättää tuomioistuin. Tutkintavankina et voi osallistua toimintaan vankilan ulkopuolella, kuten siviilityöhön, opintoihin tai muuhun valvottuun ulkopuoliseen toimintaan. Tutkintavankina sinua ei myöskään voida sijoittaa vankilan ulkopuoliseen laitokseen tai myöntää lupaa valvottuun ulkopuoliseen toimintaan.

Rikosprosessin eteneminen

Rikosprosessi alkaa poliisin saatua tiedon epäilystä rikoksesta ja kirjattuaan tapahtumasta rikosilmoituksen. Tämän jälkeen poliisi harkitsee, aloitetaanko asiassa esitutkinta. Esitutkinta tehdään, mikäli on syytä epäillä, että on tapahtunut rikos. Esitutkintaa johtaa poliisi, tullin tai rajavartiolaitos. Yleensä esitutkinta aloitetaan kuulustelemalla asianomistajaa eli rikoksen uhria. Asianomistajan lisäksi poliisi kuulustelee rikoksesta epäiltyä ja todistajia. Esitutkinnan lopuksi poliisi kokoaa kertyneestä materiaalista esitutkintapöytäkirjan, joka lähetetään syyttäjälle. Syyttäjä harkitsee, nostaako hän asiassa syytteen vai ei. Syyte nostetaan silloin, kun rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi on olemassa todennäköisiä syitä. Mikäli syyte nostetaan, rikosasia käsitellään kärjäoikeudessa.

Kärjäoikeus ilmoittaa syytetylle, milloin tämän tulee saapua käsittelyyn. Tässä yhteydessä syytetylle ilmoitetaan myös syyte ja korvausvaatimukset. Myös asianomistajalle (uhrille) ja todistajille lähetetään kutsu oikeudenkäyntiin. Kutsusta käy ilmi, tuleeko oikeudenkäynnissä olla läsnä henkilökohtaisesti. Mikäli tulee, niin oikeuteen saapuvalla asianomistajalla on avustajan lisäksi oikeus saada myös tukihenkilö oikeudenkäyntiin.

Oikeudenkäynnissä syyttäjä esittää syytteen ja muut vaatimuksensa ja asianomistaja tai hänen avustajansa vahingonkorvausvaatimukset. Tämän jälkeen syytetty vastaa esitettyihin vaatimuksiin, käydään läpi kirjalliset todisteet ja kuullaan asianosaisia ja todistajia henkilökohtaisesti. Käsittely päättyy loppupuheenvuoroihin. Tämän jälkeen kärjäoikeus jää harkitsemaan päätöstään. Tuomio julistetaan joko istuntosalissa tai annetaan myöhemmin kirjallisesti kärjäoikeuden kansliassa. Mikäli näyttö ei riitä tuomitsemiseen, tuomioistuin hylkää syytteen.

Mikäli tuomio julistetaan, eikä syytetty, asianomistaja tai syyttäjä ole siihen tyytyväinen, voi hän valittaa hovioikeuteen. Valituksen täysimittainen käsittely hovioikeudessa edellyttää pääsääntöisesti jatkokäsittelylupaa. Mikäli asia etenee hovioikeuteen, pysyy vanki tutkintavankina. Hovioikeutta odottavat tutkintavangit pysyvät pääsääntöisesti Vantaan vankilassa, mutta heidät voidaan myös siirtää toiseen suljettuun laitokseen esimerkiksi tilan puutteen vuoksi. Jos kärjäoikeuden tuomioon ei haeta muutosta, siitä tulee lainvoimainen ja se voidaan panna täytäntöön. Tämä tarkoittaa sitä, että tuomittu alkaa suorittaa hänelle määrättyä rangaistusta ja on velvollinen maksamaan tuomitut korvaukset.

Vankeusrangaistukset ja yhdyskuntaseuraamukset panee täytäntöön Rikosseuraamuslaitos.

Yhteydenpito vankilaan

Puhelimen käyttö

Vankilan jokaisella osastolla on käytössä yleinen puhelin. Yhteydenpitorajoitusten salliessa vangilla on mahdollisuus olla puhelimitse yhteydessä vankilan ulkopuolelle. Puheaikaa myydään laitosmyymälässä eli kanttiinissa, jossa vangit pääsevät päiväjärjestyksen mukaisesti käymään kerran viikossa. **Vangille ei voi soittaa vankilaan eikä vankilasta anneta puhelimitse tietoja vangeista vankilan ulkopuolelle.**

Vankilan päivystys ei välitä soittopyyntöjä vangeille!

Tavaroiden toimittaminen vankilaan

Viikonloppuisin klo 9–11 ja klo 12.30–15.00 voit tuoda vangille vähäisen määrän hallussapitomääräyksen mukaisia tavaroita. Näitä ovat esimerkiksi lehdet, vaatteet ja henkilökohtaiset käyttöesineet. Vankilaan ei saa tuoda hygienia- eikä kosmetiikkatuotteita, elintarvikkeita eikä tupakkatuotteita. Tavarat tulee jättää portilla vankilan henkilökunnalle tarkastusta varten. Kaikkiin tavaroihin lisätään lähete, josta tulee käydä ilmi:

- Vangin nimi
- Tavaroiden tuojan nimi ja syntymäaika
- Mitä tavaroita vangille jätetään

Vastaanotettavan omaisuuden laatua ja määrää arvioitaessa otetaan huomioon vankilan hallussapitomääräykset sekä säilytystilojen rajallisuus ja tavaroista aiheutuva palokuormitus. Vangin omaisuus, jota ei voida säilyttää vankilassa, lähetetään vangin kustannuksella hänen osoittamaan paikkaan.

Haltuun annetaan kerralla enintään 50 kappaletta kaikkia tallenteita (muun muassa cd-, dvd-, blu-ray-levyt sekä pelikonsolipelit) sekä 10 kappaletta kirjoja ja 20 kappaletta lehtiä. Omien vaatteiden toimittaminen vankilaan ei ole välttämätöntä. Vankilassa voi käyttää vankivaatteita, joita löytyy joka vuodenajalle. Vaatehuoltoa varten osastoilla on pesukoneet.

Vantaan vankila ilmoittaa kaikista huumausainelöydöistä poliisille!

Kirje- ja sähköpostilähetykset

Vangille voi lähettää postia vankilaan. Ne toimitetaan vangille, mikäli hänellä ei ole tutkinnallisia yhteydenpitorajoituksia. Postilähetykseen tulee merkitä:

- Vantaan vankila
- Siltaniitynkuja 2, 01260 Vantaa
- Vangin nimi
- Lähettäjän tiedot

Vanki voi ostaa postimerkkejä ja kirjekuoria laitosmyymälästä eli kanttiinista. Kaikki kirjeet ja muut postilähetykset tarkastetaan vankilassa. Poikkeuksen tästä tekevät asianajajien kirjeet sekä vankilan toimintaa valvovien viranomaisten kirjeet.

Vangille voi lähettää myös sähköpostia. Sähköpostiviestin osoitekenttään tulee laittaa vankiposti.vantaa@om.fi. Otsikkokenttään tulee syöttää vangin etu- ja sukunimi sekä viestin tekstikenttään lähettäjän etu- ja sukunimi, jotta tiedot viestin lähettäjältä välittyvät. Tietoturvasyistä järjestelmä poistaa viesteistä kaikki liitetiedostot ja kuvat. Vangille ei toimiteta muuta kuin kirjoitettu sähköpostiviesti. Vanki voi vastata sähköpostiin lähettämällä kirjeen postitse.

Huomioithan lähettämiesi postipakettien osalta, että vastaanottajan osoitekenttään tulee merkitä ensin Vantaan vankila, sitten vangin nimi ja osoitteeksi vankilan osoite. Näin varmistetaan postipaketin perilletulo, koska vankilan henkilökunta ei nouda postista vangille lähetettyjä paketteja, vaan posti toimittaa ne vankilaan.

Tapaamiset

Vangilla on oikeus tavata läheisiään tutkintavankeusaikana sikäli, kun yhteydenpitorajoitukset sen sallivat. Vantaan vankilassa järjestetään valvottuja tapaamisia, valvomattomia tapaamisia sekä lapsitapaamisia. Lisäksi vankiin voi olla yhteydessä Skypen välityksellä.

Vankilan pihalla on vieraspaikkoja. Huomioithan, että pysäköit autosi vieraille tarkoitettuun paikkaan. Paikka on merkitty liikennemerkkein. Mikäli saavut julkisilla kulkuvälineillä, Rautatien torilta tulevista busseista on ilman vaihtoja lyhin kävelymatka busseilla 739, 587 ja

785K. Tikkurilasta tulevista busseista 712 tuo ilman vaihtoja lyhyen kävelymatkan päähän vankilasta.

KUVA 2. Kulku portilta vankilalle

Tapaamiseen on tultava ajoissa, vähintään 10 minuuttia ennen tapaamisen alkua. Tapaajan on todistettava henkilöllisyytensä virallisella, kuvallisella henkilöllisyystodistuksella. Nimen tulee olla vangin tapaajaluettelossa. Vankilan portilla tulee esittää henkilöllisyystodistus ja kertoa ketä on tulossa tapaamaan.

Henkilökohtainen omaisuus kannattaa mahdollisuuksien mukaan jättää kotiin tai autoon. Tapaamiseen ei voi ottaa mukaan mitään, ei esimerkiksi käsilaukkua eikä matkapuhelinta. Vankilassa on lukollisia kaappeja tavaroille tapaamisen ajaksi.

Tapaamisiin tullessa tapaajalle suoritetaan turvatarkastus joko metallinpaljastimella tai koulutettua koiraä käyttäen.

KUVA 3. Porttirakennus

Vankilaan ei voi tulla päihteiden vaikutuksen alaisena!

Läheiset eivät voi varata tapaamista vankilaan. Vanki varaa tapaamisajan ja ilmoittaa itse tapaajille tapaamisen ajankohdasta.

Valvottu tapaaminen

Valvottuja tapaamisia järjestetään lauantaisin ja sunnuntaisin. Tapaaminen kestää 45 minuuttia. Tapaajan tulee ilmoittautua vankilan portille vähintään 10 minuuttia ennen tapaamisen alkua. Tapaamisiin voi tulla puoliso ja samaan perhekuuntaan kuuluvat lapset tai enintään yksi muu tapaaja.

Vanki varaa tapaamisen erillisellä osastolta saatavalla tapaamislomakkeella. Vangin on jätettävä lomake osaston postilaatikkoon viimeistään keskiviikkoamuna, jos hän haluaa tapaamisen saman viikon viikonlopuksi. Vanki itse ilmoittaa tapaajalle hänelle myönnetyn tapaamisajan.

Valvotuissa tapaamisissa on ehdoton koskettamiskielto eikä tapaamisissa saa luovuttaa eikä ottaa vastaan mitään. Tapaaminen tapahtuu tilassa, jossa on useita tapaajia ja vankeja kerrallaan. Tapaajan ja vangin välissä on plexi-lasi. Keskustelu tapahtuu puhelimen tai puhekourun välityksellä.

Alaikäisen tapaaja voi tulla vankilaan tapaamaan muita kuin omaa vanhempaansa vain huoltajansa kirjallisella luvalla. 15 vuotta täyttänyt tapaaja voi tavata lähiomaistaan ilman huoltajan suostumusta, jos huoltaja ei ole nimenomaisesti ilmoittanut vastustavansa tapaamista. Jos alaikäinen tapaaja on otettu huostaan, luvan tapaamiselle antaa lastensuojeluviranomainen. Alle 15-vuotiasta tapaajaa ei yleensä päästetä vankilaan ilman saattajaa.

KUVA 4. Valvottu tapaamistila

Valvottu lapsitapaaminen

Lapsitapaamisia järjestetään lauantaisin ja sunnuntaisin klo 11.00–12.00 ja 13.00–14.00. Alle 15-vuotiaan lapsen valvottuun lapsitapaamiseen voi osallistua lapsen ja saattajan lisäksi myös muita tapaajia. Vanki saa kuitenkin koskettaa tapaamisen aikana vain lasta.

Tila, jossa lapsitapaamiset järjestetään, on sisustettu lapsille sopivaksi. Tilasta löytyy pelejä, kirjoja ja leluja. Tilassa on kameravalvonta. Vanki varaa tapaamisen osastolta saatavalla hakemuksella. Sen jälkeen hän ilmoittaa tapaamisen ajankohdan tapaajille. Vangille ei voi tuoda mitään tapaamiseen eikä vanki voi myöskään antaa tapaajille mitään tapaamisen yhteydessä. Lapsitapaamisia on mahdollista saada noin neljän viikon välein varaustilanteen mukaan.

KUVA 5. Lapsitapaamistila

Valvoton tapaaminen

Valvoton tapaaminen voidaan myöntää ensisijaisesti lähiomaisille tai muulle läheiselle, joita ovat:

- avio- ja avopuoliso, rekisteröidyssä parisuhteessa oleva
- lapset ja lastenlapset
- vanhemmat, sijaisvanhemmat, isovanhemmat sekä adoptiovanhemmat
- sisarukset
- harkinnan mukaan perheessä asuvat muut lapset
- harkinnan mukaan muu läheinen henkilö

Vanki anoo tapaamista osastolta saatavalla hakemuksella. Vankilan rikosseuraamustyöntekijä tarkistaa vangin tiedot väestörekisteristä. Tarkistettavissa olevat perusteet ovat avioliitto, asuminen samassa osoitteessa ja hakijan sukulaisuussuhde tapajaan. Mikäli hakemuksen käsittelijä ei saa väestörekisteristä selville tarvittavaa tietoa, tulee hakijan hankkia itse muut todistukset, esim. todistus yhdessä asumisesta, ulkomaalainen vihki- tai syntymätodistus, joka on virallisesti käännetty englanniksi, ruotsiksi tai suomeksi. Tapaamisen myöntämisen edellytyksenä on, ettei siitä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle.

Mikäli tapaaminen myönnetään, varaa rikosseuraamusesimies tapaamiselle ajan ja ilmoittaa sen vangille. Vanki ilmoittaa itse ajan läheiselle. Valvomattomat tapaamiset ovat aina harkinnan varaisia, ei automaattinen oikeus. Vanki voi saada valvomattoman tapaamisen noin kerran kuukaudessa tapaamistilan varaustilanteen mukaan.

Tapaamisajat ovat joka päivä klo 11.00–14.00 ja klo 17.20–20.20. Valvomattomat tapaamiset eli läheistapaamiset järjestetään tapaamistilassa, jossa on huone, keittiö ja kylpyhuone.

Tapaaja ei voi tuoda tapaamiseen syötävää tai juotavaa, poikkeuksena suljetut vauvanruokapurkit. Vanki voi halutessaan hankkia tarjottavaa kanttiinista. Vauvan vaippoja sekä pyyhkeitä ja lakanoita saa pyydettäessä vartijalta. Tapaamiseen ei saa tulla päihtyneenä ja tapaaminen voidaan tarvittaessa keskeyttää. Tapaajalle voidaan tarvittaessa suorittaa henkilötarkastus. Tapaamisehtojen rikkominen voi johtaa tapaamisoikeuden epäämiseen tai peruuttamiseen, jos tapaamisen edellytykset eivät enää täyty.

Tapaamistila on siivottava tapaamisen jälkeen!

KUVA 6. Perhetapaamistila

Yhteydenpito videoyhteyden (Skype) välityksellä

Vanki varaa tapaamisen osastolta saatavalla hakemuksella ja ilmoittaa ajankohdan tapaajalle. Tapaajan täytyy ilmoittaa skypetilinsä nimi, jotta häneen voidaan ottaa vankilasta yhteyttä. Toinen vaihtoehto on, että omainen pyytää **vankila vantaa** "kaveriksi". Tapaamisen kesto on 30 minuuttia ja niitä järjestetään arkisin virka-aikaan sekä perustellusta syystä myös muuna ajankohtana.

Rahankäyttö

Vanki saa vankilassa käyttöönsä Visa-pohjaisen prepaid-maksukortin. Korttia käytetään henkilökohtaisen PIN-koodin avulla. Rikosseuraamuslaitos maksaa kaikki vangin etuudet maksukortille. Maksukortilla voi tehdä ostoksia vankilan laitosmyymälässä. Vapautumisen jälkeen maksukortti käy myös vankilan ulkopuolella EU/ETA-alueella. Korttia voi käyttää kaupoissa, kahviloissa ja junissa eli kaikissa paikoissa, joissa sirullisella maksukortilla maksaminen on mahdollista. Ostoraja on 700 € vuorokaudessa ja 3000 € kuukaudessa.

Maksukortissa ei ole lähimaksuominaisuutta eikä sillä voi tehdä nettiostoja. Pankkiautomaatin nostoraja on Suomessa 200 € kuukaudessa.

Älä tuo vankilaan käteistä. Voit siirtää vangille rahaa Rikosseuraamuslaitoksen tulotilille, josta ne siirretään vangin maksukortin tilille. Alla Rikosseuraamuslaitoksen tulotilin tiedot. Voit käyttää kumpaa tiliä tahansa. Ohjeet rahan siirtämiseen löytyy myös Rikosseuraamus.fi – sivustolta.

Tilinumero:

Danske Bank FI98 8129 9710 0137 49 BIC-koodi DABAFIHH

Nordea FI30 1804 3000 0161 21 BIC-koodi NDEAFIHH

Tilinomistaja: Rise vankirahat (tilit eivät ole vankien omia tilejä)

Viestikenttään: Vangin etu- ja sukunimi, syntymäaika sekä vankilan nimi.

Terveydenhuolto

Vankiterveydenhuolto (VTH) on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) alainen ja sen tehtävä on järjestää terveyspalvelut kaikille Suomen vangeille. Vankiterveydenhuollolla on vankilassa poliklinikka, jossa vangin on mahdollista hoitaa terveyteesi liittyviä asioita. Poliklinikka ottaa vangin vastaan 1–3 vuorokauden sisällä vankilaan saapumisesta. Tällöin vangille tehdään perusteellinen terveystarkastus, missä selvitetään perussairaudet, lääkitys sekä nykytilanne. Vangille laaditaan myös hoitosuunnitelma, jota sitten tarkastellaan vankilassaoloajan.

Vanki voi poliklinikan kautta varata ajan lääkärille ja hammaslääkärille. Sairaanhoidtaja on paikalla joka päivä. Mikäli sairautta tai vammaa ei voida hoitaa vankiterveydenhuollon puitteissa, vanki siirretään tilapäisesti hoitoon tai tutkimuksiin vankilan ulkopuolelle. Tällöin vanki valvonnan alaisena. Myös mielenterveyteen liittyvissä asioissa kannattaa kääntyä poliklinikan puoleen. Äkillisissä terveyteen liittyvissä ongelmissa vangin on hyvä ottaa yhteyttä vankilan henkilökuntaan.

Ruokahuolto ja laitosmyymälä

Vantaan vankilan ruokahuollosta vastaa Leijona Catering Oy. He tarjoavat paitsi maukasta myös vaihtelevaa ja ravitsevuksellisesti täysipainoista ruokaa. Aterioiden laatu varmistetaan käyttämällä omassa tuotekehityskeittiössä testattua reseptiikkaa sekä parhaita raaka-aineita.

Vangeille tarjotaan 3–4 ateriaa seitsemänä päivänä viikossa. Tarjolla olevat ateriat ovat aamiainen, lounas, päivällinen ja iltapala. Viikonloppuisin ja juhlapyhinä tarjotaan pääsääntöisesti vahvennettu aamiainen, yhdistetty lounas ja päivällinen sekä iltapala.

Erityisruokavalioita valmistetaan terveydellisten tarpeiden mukaan tai niitä uskonnollisin tai vakaumuksellisin perustein tarvitseville. Tutkintavankeuslain 3 luvun 4§ ja vankeuslain 7 luvun 5§ mukaan perusruokavaliosta poiketaan, jos se on perusteltua vangin terveyden, uskonnollisen tai muun perustellun vakaumuksen vuoksi. Vankilan tulee järjestää ruokavalio em. vankeuslain säädöksen ja keskushallintoyksikön määräyksen yleisten ohjeiden nojalla.

Vankiloiden ruokalistat julkaistaan netissä osoitteessa <https://leijonacatering.fi/ruokalistat/>

Laitosmyymälästä eli kanttiinista vanki voi ostaa elintarvikkeita, hygienia- ja tupakkaa ja nikotiinituotteita. Myytävänä on myös mm. puheaikaa, postikortteja, postimerkkejä sekä kahvinkeitinimiä. Kanttiinikäynti on kerran viikossa päiväjärjestyksen mukaisesti. Ostot maksetaan rikosseuraamuslaitoksen maksukortilla.

Kirjasto

Vantaan vankilassa toimii kirjasto, josta voi lainata kirjoja ja lehtiä. Kirjastossa käydään osaston päiväjärjestyksen mukaisesti kerran viikossa. Lisäksi osastoilla on pieniä kirjakokoelmia, jotka ovat vapaasti käytettävissä. Vankilalla käy myös kirjastoauto, joten vanki voi halutessaan hyödyntää yleisten kirjastojen palveluita, esimerkiksi kaukolainaa.

KUVA 7. Vankilan kirjasto

Hengellinen toiminta

Vangilla on mahdollisuus osallistua hengellisiin tilaisuuksiin ja päästä keskustelemaan hengellisistä asioista. Vankilan pastori neuvoo ja ohjaa uskonnollisissa kysymyksissä uskonnosta riippumatta. Pastorin tehtäviin kuuluu mm. jumalanpalvelusten ja rukoushetkien järjestäminen yhteistyökumppaneiden kanssa, sielunhoidolliset keskustelut, kasteet, yksityisriippikoulut ja vihkimisten järjestäminen. Avioliiton esteidentutkinta käännösvaatimuksineen kuuluu vihittävien vastuulle. Pastori toimii eri uskonnollisten yhteysien yhdyshenkilönä ja järjestää vankien tapaamiset ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Pastori on sosiaalityöntekijän ohella vankilan perhetyön toinen yhdyshenkilö.

Työtoiminta

Tutkintavanki ei voi saada siviilityö- eikä opiskelulupaa. Vankilan järjestämään työtoimintaan tutkintavanki voi mahdollisuuksien mukaan osallistua, mutta vankila ei sitä velvoita.

Vantaan vankilan työliikkeellä on kolme eri osastoa: kokoonpano- ja pakkaus-, puutyö- sekä metalliosasto. Kokoonpano-osastolla kootaan erilaisia sähkötuotteiden komponentteja ja pakataan ruuveja. Puutyöosastolla valmistetaan erilaisia kalusteita ja suoritetaan kunnostus-, korjaus- sekä maalaustöitä. Metallityöt vaativat aiempaa alan kokemusta, muut työt huolellisuutta ja kädentaitoja. Työliikkeen lisäksi jokaisella vankiosastolla on oma putsaajavanki huolehtimassa osaston siisteydestä. Myös vankilan pyykkihuollossa työskentelee muutamia vankeja.

KUVA 8. Vankilan työliike

Ohjelmatyö ja vapaa-aika

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämään ja sijoittumista takaisin yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta kohden vangin kanssa työskentelee vankilan henkilökunta kukin oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Työskentelyn tavoitteena on edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kaikissa eteen tulevissa kysymyksissä vanki voi aina kääntyä oman osaston henkilökunnan tai muun vankilan henkilökunnan puoleen.

Vankilassa vierailee myös paljon ulkopuolisia toimijoita, joiden kanssa vangin on mahdollista keskustella ja osallistua heidän järjestämäänsä monipuoliseen kuntouttavaan toimintaan. Näistä toiminnoista saa lisätietoa osastojen ilmoitustaululta ja vankilan henkilökunnalta.

Vangeilla on päivittäin mahdollisuus ulkoilla tunti osaston päiväjärjestyksen mukaisesti. Suljettujen osastojen vangeilla on mahdollisuus käyttää osaston kuntoiluhuonetta. Avoimien osastojen vangit pääsevät halutessaan viikoittain liikuntahalliin sekä punttisalille.

KUVA 9. Vankien punttisali

Vantaan vankilan kuntoutussektori järjestää seuraavia ohjelmatöitä palvelukartan mukaisesti:

Antiriippuvuudet (AR)

Antiriippuvuudet on kymmenen tunnin pituinen päihteidenkäyttäjille tarkoitettu ryhmämuotoinen ohjelma, jossa käsitellään erilaisia teemoja, kuten riippuvuutta, muutosta, retkahduksen torjuntaa, muutoksen aloittamista ja ylläpitämistä. Ohjelman tavoitteena on antaa tietoa päihderiippuvuudesta ja keinoja muutostyöskentelyyn, vahvistaa omaa kykyä päätöksentekoon, parantaa itsetuntemusta sekä tarjota mahdollisuutta harjoitella palautteen

vastaanottamista ja antamista. Ryhmissä on lyhyitä infoja, tehtäviä ja harjoituksia. Antiriippuvuudet on tarkoitettu kaikille rikosseuraamusasiakkaille.

Koska kyseessä on ryhmäohjelma, osallistujan tulee olla motivoitunut käsittelemään tilannettaan hyvän ryhmähengen takaamiseksi.

Rikosseuraamuslaitoksen motivoivat keskustelut (RMK)

RMK on yksilöohjelma, jossa keskustellaan vangin valitsemasta aiheesta/ asiasta, johon hän toivoisi muutosta. RMK - keskustelujen aiheena voi olla esimerkiksi päihteidenkäytön lopettaminen tai vähentäminen, opiskelun aloittaminen, terveellisempien elämäntapojen omaksuminen, lähisuhteiden parantaminen tai rikollisesta käyttäytymisestä luopuminen. Motivoivien keskustelujen tarkoituksena on vahvistaa henkilön omaa motivaatiota ja sitoutumista sekä tuoda esiin ihmisen omat voimavarat tietyn muutoksen toteuttamiseen. RMK-keskusteluissa työskennellään yhdessä keskustelunohjaajan kanssa 2–4 kertaa.

Lapset Puheeksi

Lapset puheeksi keskustelu on tarkoitettu alaikäisten lasten vanhemmille. Tarkoituksena on kartoittaa lapsen arkielämän sujumista ja tukea vanhemmuutta ja lapsen kehitystä vankilasta käsin. Vanki voi saada apua esimerkiksi kysymyksiin ”Miten suhde lapseen säilyy vankeuden aikana?” tai ”Miten kertoa vankeudesta lapselle?” Lapset Puheeksi - Keskustelu sisältää 1–2 tapaamista.

Suuttumuksen hallinta (SuHa)

Suuttumuksen hallintaohjelma on suunnattu vangeille, joiden suuttumus on impulsiivista ja johtaa aggressiiviseen käyttäytymiseen. Suuttumuksen tunne on eri asia kuin aggressiivinen käyttäytyminen ja on aivan luonnollista tuntea suuttumusta. Suuttumuksen hallinta – ohjelmassa opetellaan menetelmiä eri suuttumuksen vaiheiden hallitsemiseksi. Ohjelmassa jaetaan omia kokemuksia ja tehdään käytännön harjoituksia yhdessä muiden osallistujien kanssa. Suuttumuksen hallinta – ohjelma kestää yhteensä 18 tuntia.

KUVA 10 Elämänhallinnan palapeli

Mielekäs Päivä

Mielekäs Päivä on ryhmäohjelma, jossa kokoonnutaan 11 kertaa. Tarkoituksena on korostaa omaa vastuuta elämästä. Ryhmässä jaetaan ajatuksia ja kokemuksia toisten kanssa, pyritään parantamaan vuorovaikutustaitoja ja kehittämään ongelmanratkaisukykyä. Aiheina ovat mm. tunteet, ihmissuhteet, ristiriidat, terveys, elämänhallinta, ravinto ja liikunta.

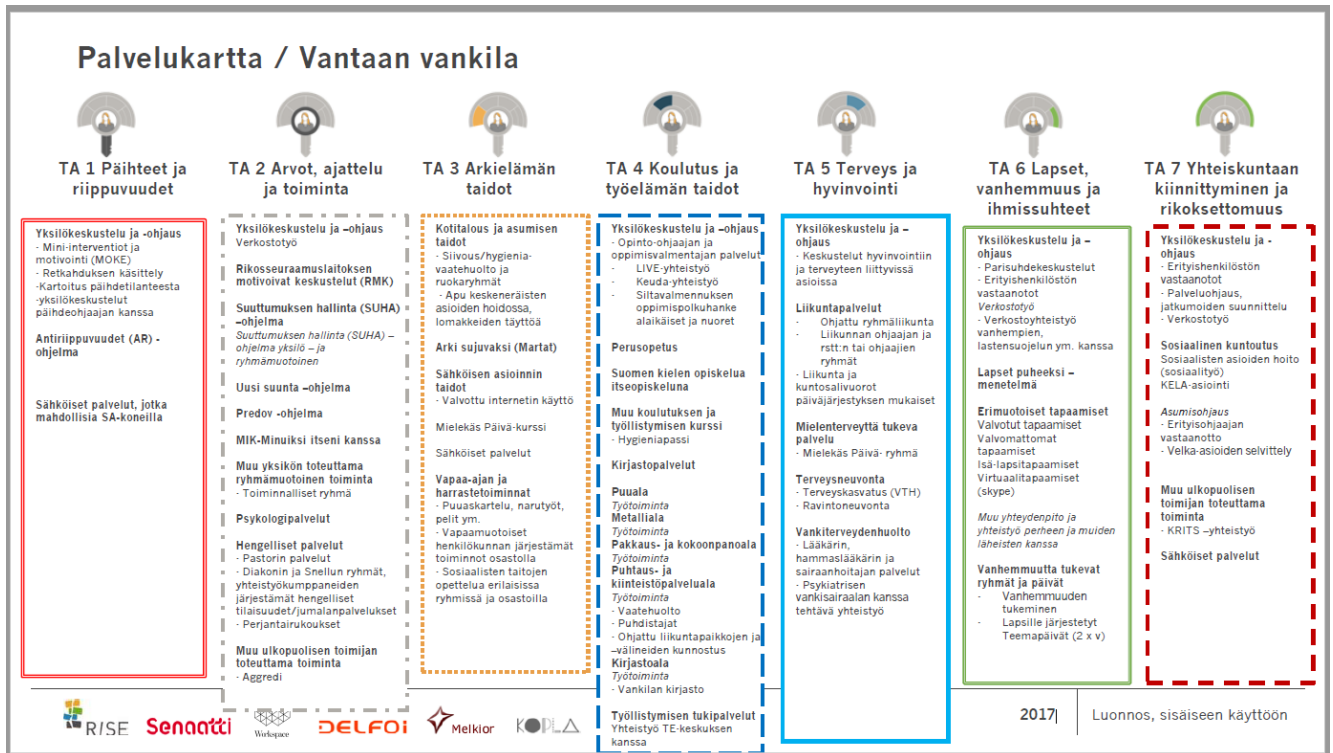
Uusi Suunta

Uusi Suunta on 16 tunnin yksilöohjelma seksuaalirikoksista tuomituille tai omasta seksuaalirikosmyönteisestä käyttäytymisestään huolestuneille vangeille, joilla on matala tai kohtalainen riski syyllistyä uusiin seksuaalirikoksiin. Tekonsa kieltäminen ei ole este ohjelman toteuttamiselle. Lähtökohtana on oppia tavoittelemaan mielekkään elämän päämääriä sosiaalisesti hyväksytyillä tavoilla. Eli mitä tarvitaan, ettei teko tapahdu enää uudestaan ja löytää siten elämänsä uusi suunta.

Predov

Predov on lyhenne sanoista Preventing Domestic Violence (perheväkivallan ehkäiseminen). Tämä yksilöohjelma on tarkoitettu nuorille ja aikuisille, jotka ovat kohdistaneet väkivaltaa (fyysistä, seksuaalista tai henkistä) yhteen tai useampaan läheiseensä. Kolmivaiheisen

ohjelma sisältää 17–22 tapaamista ja sen ensisijaisena tavoitteena on lopettaa väkivalta ja varmistaa, ettei ohjelmaan osallistunut ja sen loppuun suorittanut henkilö enää tee väkivaltarikoksia läheisiään kohtaan.

KUVA 11. Vantaan vankilan palvelukartta

Perhe siviilissä

Jokainen rikoksenteijä on jonkun poika tai tytär, puoliso, isä tai äiti, veli tai sisar. Rikos koskettaa laajasti myös tekijän läheisiä ja sosiaalisia suhteita. Läheisen vangitseminen voi olla monelle kriisitilanne, johon on saatava kriisiapua. Huoli ja stressaavat tilanteet voivat aiheuttaa myös fyysisiä oireita. Apua tai tukea on hyvä hakea jo aikaisessa vaiheessa, etteivät omat voimavarat kulu loppuun. Yksin ei tarvitse jaksaa!

Tarvittu tuki voi olla ammatillista, taloudellista tai käytännön apua, vertaistukea tai vaikka kaikkia näitä. Itsestä huolehtiminen mahdollistaa myös läheisten auttamisen. Vertaistuen kautta kuulee myös selviytymistarinoita ja saa apua käytännön kysymyksiin.

Rikoksenteijöiden läheiset ovat edelleen asiakasryhmä, jolle ei nykyisessä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä ole kohdennettuja palveluja. Tukea ja apua voi hakea

koulupsykologilta, kuraattorilta, perheneuvolasta, nuorisoasemalta tai kolmannen sektorin toimijoilta. VAO ry on vankien omaisten valtakunnallinen tukijärjestö ja Rikoksetoman elämän tukisäätiö (Rets) puolestaan valtakunnallinen asiantuntija ja palveluntuottaja, joka työskentelee rikostaustaisten ja heidän läheistensä hyväksi.

Kannattaako lapsille kertoa vanhemman vankeudesta?

Vankilassa oleva vanhempi saa apua ja tukea vankilan henkilökunnalta.

Vankilaviranomaisten tulee pyrkiä tukemaan perheen yhteydenpitoa niin, että vangin yhteydet läheisiin säilyisivät. Kokemusten perusteella vanhemman vankeudesta puhuminen lapsen kanssa on ensiarvoisen tärkeää. On parempi käsitellä asia lapsen kanssa, kuin jättää hänet yksin miettimään, mistä on kysymys. Perhe saattaa kaivata ulkopuolista apua ja tukea puheeksi ottoon ja usein myös vanhemmat tarvitsevat tukea omien tunteidensa käsittelyyn. Erityisen tärkeää vanhemman joutuessa vankilaan on, että lapselle kerrotaan totuus tilanteesta lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden.

On hyvin yleistä, että lapselle kerrotaan isän tai äidin olevan työmatkalla, vaikka hän olisikin vankilassa. Asian salaaminen tai jopa valehtelu voi olla lapselle vahingollista eikä sitä suositella. Lapsesta voi tuntua, että hän on ainoa, jonka vanhempi on vankilassa.

Vertaistuella onkin suuri merkitys lapselle, kuten myös sillä, että lapsella on mahdollisuus keskustella tilanteesta neutraalisti ja turvallisesti omia tunteitaan, pelkojaan ja ajatuksiaan esiintuoden.

Vanhemmuuden ja perheyhteyksien huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää tutkintavankeuden alkumetreistä alkaen. Rikosseuraamuslaitoksen strategian mukaisesti tämä tukee muutosmotivaatiota rikoksettomaan ja päihteettömään elämään sekä edistää yhteiskuntaan integroitumista.

Rikosseuraamuslaitos uudisti lapsi- ja perhetyön linjauksia vuonna 2019. Siitä lähtien Vantaan vankilassa on järjestetty vanhemmuutta tukevana toimintana vanhemmuusryhmiä. Näin lapsi ja vanhempi saavat tilaisuuden keskustella vankeutta koskevista kysymyksistä turvallisesti ammattilaisen kanssa. Ryhmien yhtenä toiveena on ollut lasten kanssa täytettävä tehtäväkirja, joka tukisi lapsitapaamisia ja vankeudesta puhumista. Vemmen ja Veeran tehtäväkirja on tehty vastaamaan tähän toiveeseen.

Tehtäväkirjan löydät Vantaan vankilan nettisivuilta osoitteesta:

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/vantaanvankila.html>

KUVA 12. Vemmen ja Veeran tehtäväkirja